

Ur Vifolka härads dombok

---

*Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén*

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

---

s 34, **1605 den 16 april**, laga ting vid Liunge i närvaro välaktad Joen Nielssons häradsfogdens samt Torkill Anderssons

Nämnden

Måns i Wästerlösa	Per i Boo
Harald i Sparringe	Erich i Skoneberga
Röres i Alesta	Heming i Mörby
Mårten i Berga	Lasse i Torpa
Oluf i Hultersta	Lasse Månss i Skoneberga
Per i Drusetorp	Måns i Herberga

s 34

Jöns i Myran hade huggit sönder i förakt ett blagarn som satt på wäfwfuen för Pär Olsson sin gårdbo. Blev av sagt att han skall giva Per så långt stycke blagarn igen och böta kronoan och härade 3 mkr.

s 34-35

Swen Olsson i Hässlekulla i Egby sn kärade till Oluf Hansson i Halij att han skulle hava slagit hans son Oluf, som honom tjänte bakbundet och upphängt och mycken ____ [skada] skulle hava på honom begått. Här svarade Oluf Hansson så till att han hade väl slagit pojken några slag med [...] Olufs hustru [...] en ryttare under Niels Erichssons fana... etc [...] Så efter ingen skälig vittne som närmare då detta skulle ske, skjutes det upp till dess några framkomma som härom något sannfärdeligt vittna kunna.

s 35-36

Niels i Haddebo i Harg sn var för någon tid sedan kommen uti ett rykte det hans syster Brita, som tjänte Karl i Måla, skulle hava stulit en hop penningar ifrån sin husbonde för.de Karl, sedan han död var, och burit till sin broder för.ne Niels i Haddebo. Fäste en 12 manna ed för samma tillmäle.

s 36

Mathes Finne i Härberga klagade sig där för rätten att han ofta bliver skällt i samquämd för det att Måns Swensson hans granne, hade gått lag för några år sedan, för en skjorta som var tillsatt till ränta hos honom , och Mathes [...] Blev av sagt att Matthes skall alldeses vara fri och oskull för samma laggång, och lades vite att vilken honom skäller däröver för samma handel där skall böta 40 mkr och själv bliva den som han skyller hans före.

s 36

Swen i Klobarp och Niels i Åtompta hade... Niels högg en tall och slog Swens öök ihjäl. Avsades att han skall giva Swenne 3 dal.r och en spann korn.

s 37

Per i Leergård i Harg socken hade bedrivit ____ [fragment] med en ben.d Segred Nielsed... och henne med två barn (tvillingar) rätt. Därför skulle han hava bött efter stadgan men efter han var fru Kirstines landbo till Årsta, skall de förlika sig med henne om konungssaken, men härade och häradshövdinge benådades han för mäktiga stor fattigdom skull. Konan Sigrid skall böta 2 dal.r härade och häradshövdinge 1 dal.r.

s 37

Bencht Larsson i Bromma hade fäst sin 6-mannaed för någon tid sedan att han icke ___ saker till de 2 sk.r får som hans svär [svän?] Joen i Häggarp fick ... Dessa voro hans lagmän: Daniel i Öndebo, Swen ___dersson [klämma] i Hybbilo, Anund i Obarp, Joen i Kyrkarp och Suen i Hag. Fullbordade lagen.

s 38, **1605 den 14 maj**, laga ting vid Liunga i närvaro välaktad Joen Nielssons häradsfogdens

Nämnden

Lasse Månsson i Skoneberga	Töres i Ålesta
Måns i Wästerlösa	Per i Booa
Harald i Sparringe	Lasse i Torpa
Mårten i Berga	Heming i Möreby
Per i Drusatorp	Knut i Måla
Oluf i Hultersta	Erich i Skoneberg

s 38

Samma dag fältes Niels i Åtompta till 3 mkr för dombänt?.

s 38

Niels Erich Korps tjänare haver belägrat en piga vid namn Sisila och henne med barn rått. Fälldes till 40 mkr efter det 3 Cap Gift. Men för sin stora fattigdom skull benådades han till 7 daler.

s 38-39

Niels i Haddebo hade fäst en 12 manna ed att hans syster Brita aldrig hade stulit några pen.r ifrån ___ [fragment] Karl i Måla (som honom __tt_s) och be __ at till honom. Hans lagmän: Swen Månsson i Moo, Erich Korp, Håkon Slick?, Knuth i Måla, Arfued i Åkeboda, Anders i Torkilsbo, Simon i Harg, Anund i Gustesbo, Per i Moshult, Joen i Skrämbla och Niels i Stenstorp. Eden gavs honom upp efter det 24 Cap Ting.

s 39

Joen Benchtsson i Torpa i Normelösa sn, fäste en 6 manna ed at de spenno Lasse Joensson i Skänninge honom pantsatte brunne? [dåligt fische] samt med hans egne ägodelan. Fullbordade lagen.

s 39

Måns i Stalsberg hade och ... till Per Månsson i Nybbile om ett st.r blagarn till 23 al.r som han miste ... Dy fäste han strax en 6 manna ed till nästa ting.

s 42, **1605 [står 1606!] den 18 oktober**, laga hösteting vid Veta i Vifolka härad och välbördig Niels Afruidssons till Medhammar Jöns Pederssons befallningsmans uppå Wastena Slott med dess län, Anders Jonssons foudes över kong. Matz arv och egne samt häradsfogdens välaktad Joen Nielssons närvaro¹

s 42, Nämnden

Måns i Westerlösa	Per Drusatorp
-------------------	---------------

s 43

Heming i Möreby	Joen i Bredegård
Lasse i Torpa	Jöns Karlsson i Ulga

---

¹ Det står 1606 i domboken, men det måste av kronologiska skäl röra sig om 1605... annars förstår jag inte hur det hela hänger ihop.

Harald i Sparringe
Knut i Måla
Per i Broo

Per i Swåhz
Erich i Skonebärg
Mårten i Berga

s 43

Oluf, till tjänst hos Niels i Gulesta i Slaka socken hade bedrivit mökränkning med en piga. Så alldenstund han lovade sig vilja taga henne till äkta skall han böta 20 mkr.

s 43

Tingsfördes Niels Karlsson i Södra Berga för ett rykte hans hustru hade kommit honom uti, att han skulle hava stulit en soo ifrån Joen i Norreberga i Möleby socken. Och hade Niels i Södreberga hans granne samt Niels i Algutztorp, funne? [dåligt fische] under två tallar som omkull lågo någon råma, som var __ [dåligt fische] grisebool och grisarna däruti, men icke viste de om de svin __ voro av samma so som Niels beskylltes före. Fäste Niels Kalsson en 12 manna ed för samma soo.

s 43-44

Anders Persson frälse till tjänst hos Her Måns i Möleby hade bedrivit mökränkning med Gunnell Larsdo[tte]r hos Måns i Lärcketorp. Blev fällter till 9 daler.

s 44-45

Tingsfördes samma dag Herr Peder i Wetha med en flicka Ingeborg vid namn, som han var kommen i rykte före, och en kona Ingrid benämnd, som han tillförende hade gått lag före, och hon nu på honom bekände det hon tillförende nekat, och hon lag hade gått för.

Tå bekände flickan, att Her Per begynte strax första dagen hon till honom kom, att försöka henne, vilket skedde Kyndersmässe tid. Men hon skampde henne icke före (sade hon) nu när de körde gödslen ut om sommaren. Här till nekade Her Per alldeles och hon jakade, och sade honom före ... han sin otukt med henne bedrivit hade. Vilket han alltsammans sade icke vara mera än en avunds- och uppdiktad sägn.

Ställdes och den andra konan Ingrid för rätten. Tå bekände hon uppenbarligen att Her Per hade henne ofta och på åtskillige rum belägrat, i Mathem, där hon tjänte honom, men icke var han (sade hon) fader åt barnet jag där fick, utan drängen. Ej heller skulle Her Per hava med henne skaffa sedan hon var trolovat vid drängen. Detta bekände hon onödd och otvungen Her Peder... han nekade och sade sig aldrig hava gått över henne på [...]utan de skjuto det upp till dess stadhållaren välbördig Lindorm Ribbing hemkommen till Wastena, att han då måtte ställas där till för hor, efter han hade där bekänt för M. Joen och Skolmästaren att han hade väl varit till w__ka med flickan ändock icke (sade han) såsom sker emellan äkta folk, vilka ord han nu här för rätta nekade.

s 45

Tingsfördes och Swen Persson i Öiebro för ett hor han hade bedrivit med en kona Anna Månsad. be.d. Hade och tillförende gjort hor och bött före. Ty kunna de 12 hans liv icke befria efter stadgan, utan han särdeles kan njuta höga överhetens nåder och komma till böter.

s 45

Arfued Nielsson till tjänst hos välbördig Anders Styfuertz fru hade belägrat Anders Blåsares dotter i Gotelösa och henne med barn rått. Fälltes till 40 mkr till 3-skiftes.

s 46, **[1605 – se ovan] den 19 oktober**, laga ting darsammastädes uti Joen Nielssons häradsfogdens närvaro. Nämnden Ut Supra.

s 46

Samma dag tillsattes två av nämnden, nämligen Heming i Möreby och Lasse i Torpa med länsmannen Lasse i Bothesta som uppbära skola härads saköre och redo före göra.

s 46-48a

Tingsfördes Thore skomakare för ett rykte han var kommen uti, att han skulle vara vållandes i Niels Karlssons död i Ulga. Och haver sig saken så tilldragit såsom nu granneligen ransakat blev, att för.de Niels Karlsson kom till Per Joensson i Karleby sin svär, med sin granna och begynte att dricka där och Thore skomakare var där för honom. När nu Thore blev strax drucken och han sina öxxa och achtade gå sina fred? Tå bad wunden Per Joensson att han skulle gå till bordet igen, men han ville icke. Tå steg Niels Karlsson upp, och sade Jag skall taga honom till bordet, och steg så upp till Thore, vilken hade stort sin yxepigg i golvet och dansade där omkring, och Niels begynte dansa emedan yxan av lust och glädi, och med det samma span Niels under yxan så att piggen blev qwar i golvet, och yxan flög fram under ... Och med detsamma av druckenhet ragade de båda och ... och föllo så båda till golvet, men för Niels etc... etc...

Därtill nedkom Her Hans Hendrici Capellanen vid Veta och vittnade med sin ed på lagboken att den tid han besökte för.de Niels med sacramenten... etc...

Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

---